

Фондация
„Х&Д Джендър Перспективи“

Фондация "Х&Д Джендър перспективи"

Гр. Димитровград, ул. "Св. Климента Охридски" 1, офис 1, тел: 0391/ 25055 : email: hdgender@gmail.com
Гр. Хасково, ул. "Пирин" 9, тел/факс: 038/624 685 : моб: 0879/132 080

Изх. №1/26.01.2021

ДО
Г-ЖА ДЕСИСЛАВА АХЛАДОВА
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ:

Г-ЖА ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

ОТ ФОНДАЦИЯ „Х&Д ДЖЕНДЪР ПЕРСПЕКТИВИ“

ОТНОСНО: ПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА ОТ
ДОМАШНО НАСИЛИЕ, ПУБЛИКУВАН В ПОРТАЛА ЗА ОБЩЕСТВЕНО
КОНСУЛТИРАНЕ www.strategy.bg НА 13.01.2021г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АХЛАДОВА,

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО КОВАЧЕВА,

С настоящото становище изразяваме подкрепата си на предложения проект за изменение на Закона за защита от домашно насилие.

Фондация „Х&Д Джендър перспективи“ е неправителствена организация в обществена полза основана през 2012г. в град Димитровград, доставчик на социални услуги за жертви на домашно насилие и извършители на насилие, реализирала множество програми и проекти в сферата на защита на човешките права, каквото е и домашното насилие. Организацията участва активно в процеса на формулиране/наблюдение на публични политики на местно, регионално и централно ниво, като ефективно си взаимодейства с органите на централната и местната власт, участва в мрежа от НПО,

Фондация
„Х&Д Джендър Перспективи“

Фондация "Х&Д Джендър перспективи"

Гр. Димитровград, ул. "Св. Климент Охридски" 1, офис 1, тел: 0391/ 25055 : email: hdgender@gmail.com
Гр. Хасково, ул. "Пирин" 9, тел/факс: 038/624 685 : моб: 0879/132 080

работеща на национално равнище в България и работи в партньорство с други неправителствени организации работещи в защита на пострадалите от домашно насилие.

Като доставчик на социални услуги за пострадали от домашно насилие в това число превенция на насилието, консултативни услуги, застъпничество и подкрепа при случаи на домашно насилие и трафик на хора, фондация „Х&Д Джендър перспективи“ е осъществявала и мониторинг на приложението на Закона за защита срещу домашното насилие.

Ние смятаме, че в условията на пандемия въпросът за защитта на жертвите на домашното насилие е още по необходим и неотложен. Много българи стават жертви на тормоз и насилие у дома ежедневно. По данни на неправителствени организации в страната за 2020 г. статистиката за жертвите на домашно насилие показва от 30 до 50 % увеличение на пострадалите търсещи помощ в специализираните консултативни центрове за жертви на домашно насилие в страната и почти два пъти увеличение на обажданията на горещите телефонни линии за помощ на пострадали от домашно насилие. Убитите жени в резултат на домашно насилие през 2020 г. са 25, като 9 от тях са в рамките на месеца на локдаун.

Ние считаме че предложените промените в Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН) ще отстранят слабости и пропуски в действащата нормативна база и ще изпълнят препоръките на Европейската комисия, както и на различни контролни и мониторингови механизми по конвенции на ООН в областта на правата на човека.

Дългогодишната ни практика е показала, че сега действащия Закон за защита от домашно насилие не предоставя необходимата защита, от която се нуждаят пострадалите, а също и достатъчно ефективни мерки спрямо извършителите на домашно насилие. Сред основите цели на законопроекта са увеличаване на кръга от хора, които имат право на защита по закона, увеличаване на мерките за защитата им и определяне на ефективни мерки както спрямо жертвите, така и спрямо извършителите. Ще бъдат увеличени програмите за превенция и специализираните услуги за защита на пострадалите от домашно насилие (*трябва да се има предвид, че в малките населени места към момента такива специализирани програми няма*). Предвижданите промени са необходими с цел осигуряване на качествена защита на пострадалите от домашно насилие и отстраняване на съществуващите пропуски и празноти в закона. Основанията ни за подкрепа са основно в няколко насоки:

1. С предвижданите изменения в закона се увеличават мерките за защита.

В § 4. са предвидени четири нови мерки:

Фондация
„Х&Д Джендър Перспективи“

Фондация "Х&Д Джендър перспективи"

Гр. Димитровград, ул. "Св. Климмент Охридски" 1, офис 1, тел: 0391/ 25055 : email: hdgender@gmail.com
Гр. Хасково, ул. "Пирин" 9, тел/факс: 038/624 685 : моб: 0879/132 080

- Мярката „забрана на извършителя да осъществява контакт с пострадалия под каквато и да е форма, включително по телефон, чрез електронна или обикновена поща и факс, както и чрез всякакви други средства и системи за комуникация при условия и срок, определени от съда;“ ще бъде изключително ефективна за пострадалите от насилие, тъй като от една страна телефонните обаждания и другите начини за комуникация в т.ч. и социалните мрежи са начин да се осъществява неконтролируемо психическо насилие, а от друга страна дори и при издадени Заповед за незабавна защита и/или Заповед за защита този вид тормоз продължава.
  - Мярката „задължаване на извършителя да посещава програма за лечение на зависимости в случаите, в които е установено, че употребява наркотични или психоактивни/психотропни/ вещества, алкохол или друго упойващо вещество или друг вид зависимости;“ ще бъде изключително полезна за пострадалите спрямо, които е извършено домашно насилие от лице, което употребява и злоупотребява с алкохол или други упойващи вещества. Практиката показва, че не са малко случаите на насилие, при които са извършени от извършителя в състояние, повлияно от алкохол и/или упойващи вещества.
  - Мярката “ забрана за издаване на разрешение за придобиване, съхранение, носене и употреба на взривни вещества, на оръжия, на боеприпаси и на пиротехнически изделия по Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия или прекратяване на валидността на издадено разрешение за срок, определен от съда;“. През последните години сме свидетели на редица случаи на домашно насилие, които завършват с убийство, извършено с огнестрелно оръжие. Поради това тази мярка ще бъде изключително полезна за всички случаи, при които има някаква информация, че извършителя на насилие притежава оръжие
  - Мярката „насочване на пострадалите деца за ползване на специализирани услуги за защита на деца, жертви или свидетели на насилие.“ Почти във всички случаи, при които има пострадали деца от актовете на домашно насилие, родителят спрямо който е извършено насилието, търси психологическа помощ и за децата си. Чрез тези услуги, децата ще се подпомагат да преодолеят травмите от домашното насилие и със сигурност ще окаже влияние, така че да не проявят поведение на насилник, като възрастни.
2. Законопроектът предвижда създаването на *Национална комисия за превенция и защита от домашното насилие* като специализиран постоянно действащ колегиален орган за осъществяване на държавната политика по превенция и защита от домашното насилие. Към настоящия момент такъв орган няма. Дейността му би била изключително полезна, тъй като има остра необходимост

Фондация
„Х&Д Джендър Перспективи“

Фондация "Х&Д Джендър перспективи"

Гр. Димитровград, ул. "Св. Климент Охридски" 1, офис 1, тел: 0391/ 25055 : email: hdgender@gmail.com
Гр. Хасково, ул. "Пирин" 9, тел/факс: 038/624 685 : моб: 0879/132 080

от единен орган, който да координира дейността на всички институции ангажирани и работещи по проблема домашно насилие. Създаването на единен регистър за всички сигнали и случаи на домашно насилие, от една страна ще допринесе за събиране на пълна статистическа информация, а от друга страна ще спомогне да се проследява историята на насилието. Освен това, в законопроекта е предвидено, че Националната комисия да разработва и приема Координационен механизъм за помощ и подкрепа на пострадали от домашно насилие. Чрез него пострадалите от домашно насилие ще получават пълна и всеобхватна подкрепа чрез взаимодействие на институциите и организациите.

3. Със законопроекта се предвиждат и редица промени, които се отнасят за съдебното производство по разглеждане на молбата за защита. При така действащия закон, молбата за защита се подава в районния съд по настоящ или постоянен адрес на пострадалия. В повечето случаи, тази подсъдност създава редица затруднения, тъй като в резултат на извършеното насилие, пострадалото лице е сменило местопребиваването си и по тази причина се отказват доброволно от предвидените им в закона права. В тази връзка, предложението пострадалите от домашно насилие лица да могат да подават молби за защита не само в съда по постоянен или настоящ адрес ще бъде гаранция за достъпа до правосъдие и ще предотврати риска от претърпяване на последващо насилие. Освен това, настоящия момент, съдът не взема предвид историята на насилие, а се придържа единствено и само към актовете на насилие, извършени в законовия едномесечен срок и при постановяване на решението си, взема предвид само тях. В повечето случаи, домашното насилие не е еднократен акт, а се е извършвало с години, с различна тежест на извършваните актове на насилие. С предвижданите изменения се дава възможност съдът да взема предвид и актовете на насилие извършени преди законоустановения срок. По този начин съдът може да добие пълна, ясна и обективна представа за историята на насилието, което ще доведе до налагане на адекватни мерки, както за пострадалите, съобразявайки риска от последващи посегателства, така и за извършителите на насилието. С промените се регламентира и момента, в който съдът произнася решението си по подадената молба. В отделните съдилища практиката по този въпрос е противоречива. Едни съдилища произнасят решението си в открито заседание, непосредствено след приключване на устните състезания, а други съдилища се придържат към общия срок по ГПК. С промените ще се въведе и яснота относно срока за обжалване на първоинстанционното решение, което ще гарантира правото на справедлив процес и ще спомогне за избягване на злоупотреби, произтичащи от връчването на решението. В законопроекта, категорично е определено и от кога започва да тече срока на наложените мерки за защита, а именно „считано от влизането в сила на решението“. По този начин също се избягва различната практика на

Фондация
„Х&Д Джендър Перспективи“

Фондация "Х&Д Джендър перспективи"

Гр. Димитровград, ул. "Св. Климент Охридски" 1, офис 1, тел: 0391/ 25055 : email: hdgender@gmail.com
Гр. Хасково, ул. "Пирин" 9, тел/факс: 038/624 685 : моб: 0879/132 080

съдилищата по този въпрос, тъй като едни от тях приемат, че срока започва да тече от момента на обявяване на решението, а други от момента на влизането му в сила. Това е важно и по отношение на наказателното преследване, в случаите при които е нарушена наложена мярка за защита.

4. Със законопроекта се дават легални дефиниции на някои понятия, с което се запълват празноти в закона и се избягват възможни различни интерпретации на тези понятия, като в тази връзка отправяме предложение за по ясна дефиниция на понятието „*фактическо съжителство на съпругески начала*“.

В заключение смятаме, че в предложените промени приоритет е осигуряването на бърза, ефективна и адекватна защита и подкрепа на пострадалите от домашно насилие, оптимизирането на производството за налагане на мерки за защита, ефективното и навременно използване на програмите за извършители, което ще засили защитата на пострадалите и ще създаде по голямо чувство за сигурност и защитеност в жертвите на насилие и обществото ни.

26.01.2021

С уважение,

Петя Петкова, *Управител*

